

**Панченко О. І.**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

## ДІАЛЕКТ ПОТТЕРІС ТА ЙОГО ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

У статті в загальному вигляді ставиться проблема дослідження діалектної палітри англійської мови. Ця проблема є актуальною, тому що насичене історичне минуле Великобританії надає обширне тло для досліджень мови, і зокрема її діалектів. Лінгвістичне опрацювання особливостей діалекту дає змогу досліджувати розвиток значення слів. Як теоретичне підґрунтя наукової розвідки було проведено аналіз філологічних праць відомих письменників, перекладачів та лінгвістів, таких як Алан Поуві, Джон Р. Р. Толкієн, Джон Уорд, Симеон Шоу, Стів Біркс та ін. Метою статті є стисло окреслити історію і сучасність діалекта Поттеріс та проаналізувати особливості його лексичного складу. Актуальність цього завдання полягає у тому, що діалект Поттеріс має велику кількість особливостей, які все ще варті уваги та є цікавими для вивчення та дослідження у сучасній лінгвістиці. Діалект є об'єктивною складовою частиною загальнонародної мови, має обмеженішу сферу використання, ніж літературна мова, та функціонує переважно в усній реалізації. Вчені виділяють два різновиди діалектів – територіальний, або географічний, та соціальний. Існує велика кількість територіальних діалектів у Британії, які мають цікаву історію формування. Вони умовно поділяються на три групи: північні, південні та центральні. Центральний район вміщує в собі найбільшу кількість говірок та діалектів. Серед них є діалект Поттеріс, який поширений на заході центрального району Англії, у спільноті гончарів. У лексиці Поттеріс існує багато унікальних слів, наприклад, “blunger”, “saggar”, “jomik”, “lobby” та “ewster”. Одні слова були специфічні для певного виробництва, інші – більш загальні. “Potbank” є чи не найважливішим словом у Поттеріс, що означає гончарний завод. Найвідомішою рисою цього діалекту є загальне використання слова “dick” як привітання. Отже, історія і сучасний стан англійської мови характеризуються сусідством і постійним взаємовпливом літературної мови і низки діалектів. Одним з них є професійно-територіальний діалект Поттеріс. Цей діалект використовували переважно гончари, які жили і працювали в містечку Сток-он-Трент. Цей діалект має свої лексичні особливості, які переважно визначаються професійною приналежністю його носіїв.

**Ключові слова:** діалект, соціолект, Поттеріс, лексичний запас, літературна мова.

**Постановка проблеми.** У статті в загальному вигляді ставиться проблема дослідження діалектної палітри англійської мови. Ця проблема є актуальною, тому що насичене історичне минуле Великобританії дає обширне тло для досліджень мови, і зокрема її діалектів. Вивчення діалектів розкриває безліч можливостей для проникнення в історичне минуле країни, розуміння становлення літературної норми, дослідження того, як формувались історично-культурні традиції та звичаї, культура та мова народу. Лінгвістичне опрацювання особливостей діалекту дає змогу досліджувати розвиток значення слів.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Як теоретичне підґрунтя наукової розвідки було проведено аналіз філологічних праць відомих письменників, перекладачів та лінгвістів, таких як Алан Поуві, Джон Р. Р. Толкієн, Е. В. Гордон та

ін. Також для виявлення особливих рис поттерівського діалекту було проаналізовано літературні видання та наукові дослідження таких авторів, як Джон Уорд, Симеон Шоу, Стів Біркс та необхідну інформацію з каналу BBC. Але, на наш погляд, саме лексичний запас діалекту Поттеріс ще не знайшов достатнього теоретичного висвітлення.

**Постановка завдання.** Метою статті є стисло окреслити історію і сучасність діалекта Поттеріс та проаналізувати особливості його лексичного складу. Актуальність цього завдання полягає у тому, що діалект Поттеріс має велику кількість особливостей, які все ще варті уваги та є цікавими для вивчення та дослідження у сучасній лінгвістиці, незважаючи на вже достатню кількість існуючого та загальнодоступного матеріалу. Його аналіз є доволі цікавою темою для майбутнього лінгвіста, адже, розглядаючи це питання, потрібно

ознайомитись з безліччю наукової, довідкової та художньої літератури, щоб якісно дослідити даний матеріал. Також для вивчення цієї теми потрібно використовувати певні історичні та географічні дані. Проаналізувавши та об'єднавши всі вивчені відомості про британські діалекти, а особливо про поттерівський діалект, опишемо історію, місце цього діалекту серед інших британських говірок та лінгвістичні особливості діалекту Поттеріс.

**Виклад основного матеріалу.** Англійська мова бере свій початок від мови давньоанглійських племен. Вторгнення англів, саксів та ютів призвело до об'єднання населення Британії з новими сусідами та запозичення їх мови. Взаємодія племінних мов, які розвивались в умовах формування англійської народності, привела до утворення територіальних діалектів. Британія багата на діалекти саме через іноземний вплив інших племен. З одного боку, вона перебувала під впливом скандинавських народів, а з іншого – французьких. Завдяки унормованості будь-яка літературна мова однакова на всій території її поширення для всіх, хто нею користується у спілкуванні. Тому норми літературної мови є обов'язковими та загально-вживаними. А діалектна мова неунормована, вона постійно трансформується та не регулюється встановленими правилами, такими як правопис, граматичні та фонетичні норми тощо. Зміни в народних говорах історично безперервні і мовцями не контролюються. Діалекти на противагу літературній мові зберігають архаїчні граматичні та лексичні форми [3, с. 276].

Діалектна мова складається з більших і менших одиниць (говірка, говір, діалект, наріччя), кожна з яких виступає на певній обмеженій території. Існує так звана діалектна ієрархія, яка складається з цих одиниць. Найменшою є говірка. Вона охоплює мову кількох сусідніх територій, які є однотипними з мовного погляду. Ці однотипні угруповання говірок, що споріднені між собою рядом лінгвістичних ознак, якими вони відрізняються від інших говірок, формують говір. Говір – це діалектне утворення з чіткими територіальними межами, яке характеризується певною сукупністю діалектних ознак. А група споріднених говорів, що характеризується системою спільних ознак, утворює групу говорів, або діалект. Групи діалектів, що мають однотипні риси, об'єднуються в найбільші територіально-мовні угруповання – наріччя.

Діалект є об'єктивною складовою загально-народної мови. Він характеризується наявністю певної кількості носіїв і відрізняється від інших

діалектів мови, а також постійно перебуває у русі, як і сама мова. Будучи різновидом мови, діалект часто протиставляється літературній мові. Діалекти мають обмеженішу сферу використання, ніж літературна мова, та функціонують переважно в усній реалізації. Можливим є й вживання діалектної мови у тих чи тих давніх писемних пам'ятках. На сьогоднішній день діалектні форми широко використовують у творах художньої літератури з виразними стилістичними настановами.

Діалекти існували за всіх часів. Добою найбільш інтенсивного їх формування було середньовіччя з притаманними цій епосі малорухомістю населення та слабкістю міжрегіональних зв'язків. Географічні та соціально-економічні особливості окремих регіонів, на яких поширювалась мова, були важливими чинниками появи діалектів у ній [1, с. 150].

Вчені виділяють два різновиди діалектів – територіальний, або географічний, та соціальний. Найпоширенішим типом діалектної диференціації є територіальний, або географічний. Територіальним діалектом називають різновид національної мови, якому властива структурна близькість та носіями якого є люди, які проживають на одній території та мають низку спільних елементів, наприклад матеріальних, духовних, а також спільні історично-культурні традиції та звичаї, самосвідомість тощо.

Географічні діалекти охоплюють місцеві (наприклад, українська мова у Києві та у Львові), або більш широкі регіональні. Ці діалекти мають певну внутрішню різницю, але відмінності в регіональному діалекті, мабуть, менші, ніж відмінності між двома регіональними говірками того самого району. Особливо чіткими випадками поділу є ті випадки, коли географічна ізоляція відігравала головну роль – наприклад, австралійська англійська або французька Луїзіана [2].

Другий різновид діалектів називається соціальним. Їм називають соціально обумовлені різновиди національної мови, що вживають у середовищі певних соціальних груп. По-іншому, соціальні діалекти – це сленг, жаргон, аргі та соціолекти. На відміну від територіальних діалектів, що виявляють свою специфіку на всіх мовних рівнях, соціальні діалекти відрізняються лише на лексичних та фразеологічних рівнях. Діалекти соціальні поділяють на професійні, групові та таємні. Цей поділ пов'язують з існуванням певних економічних, кастових, релігійних та інших груп населення. Якщо розглядати соціолекти, то існують професійні, вікові та групові соціолекти. Професійні –

це додаткові лексичні системи, властиві представникам певних професій та роду діяльності. Вони відзначаються стабільністю, культивуванням традицій професії. Професійна лексика виникає внаслідок потреби назвати певну особу, явище, предмет чи дію, з якими виробник має справу у своїй діяльності. Групові соціолекти виникають у групах людей, тісно між собою пов'язаних, наприклад, спільним навчанням, службою в армії, заняттям туризмом, спортом, колекціонуванням, захопленням якоюсь грою тощо. Лексика групових соціолектів різко відрізняється від професійної. Слова групових соціолектів, позначаючи переважно відомі предмети, явища, стани, виступають у ролі стилістично знижених синонімів. Джерелами формування групових соціолектів є територіальні діалекти, регіональна лексика, мова масової культури, ЗМІ, реклами. Відбувається активна взаємодія, взаємопроникнення лексичних елементів, належних до різних соціолектів. Соціолект об'єднує особу з групою, вирізняє групу серед інших і стає знаряддям інтерпретації дійсності. Об'єднання людей за віковою ознакою зумовлює виникнення й функціонування молодіжного жаргону – одного з найчисельніших соціально-вікових різновидів соціолектів [4]. Як кожна мова, соціолект накреслює свій образ світу згідно з системою цінностей, які приймає група. Відтак молодіжні групи у своєму соціолекті відображають переважно жартівливе, ігрове ставлення до дійсності; злочинці створюють цинічну мову, яка підтримує брутальну асоціальну поведінку. Водночас соціолекти є «лінгвістичними лабораторіями», через посередництво яких відбувається оновлення лексичного і фразеологічного складу мови, оскільки частина жаргонної лексики проникає у загальнонародну мову через розмовне мовлення та мову художньої літератури [4].

У багатьох місцевостях діалектні відмінності пов'язані з соціальними класами, рівнем освіти або обома чинниками. Більш високоосвічені люди та, найчастіше, особи, що належать до вищого соціального класу, як правило, використовують більше рис, що належать до загальнонаціональної мови, тоді як оригінальний діалект регіону краще зберігається в мовленні нижчих та малоосвічених класів. У великих міських центрах часто розвиваються інновації, невідомі в замиському регіону. Отже, у містах соціальна стратифікація діалектів є особливо актуальною і далекосяжною, тоді як у сільській місцевості з консервативним способом життя переважає традиційна географічна діалектна диференціація.

Існує велика кількість територіальних діалектів у Британії, які мають цікаву історію формування. Вони умовно поділяються на три групи: північні, південні та центральні. Центральний район вміщує в собі найбільшу кількість говірок та діалектів. Серед них є діалект Поттеріс, який поширений на заході центрального району Англії.

Наявність діалекту у мові визначають за трьома показниками. По-перше, різниця в інтонації чи метрі речення в певній місцевості. Людині, яка живе в населеному пункті, важко помітити різницю, тому що всі говорять однаково. Це стає очевидним лише тоді, коли хтось приїжджає з іншої місцевості, як наприклад, корінні носії Поттеріс чують тих, хто говорить на діалекті Бруммі. По-друге, метод вимови, який є унікальним для обмеженої географічної області. Наприклад, у діалекті Поттеріс голосний “o”, який супроводжується буквою “l”, вимовляється як “ow”, як у “towl” (told), “owd” (old), “cowd” (cold), “gowd” (gold). По-третє, є слова, характерні для цієї області, а іноді й для кількох областей, які не вважаються стандартною англійською мовою. Наприклад, “sneep” (snuborupset), тобто посміхнутись або засмутити когось, здається, є місцевим для Поттеріс, тоді як ті, що знаходяться за межами району, не знайомі з терміном. Так само в Шеффілді тим, хто знаходиться за межами району, були б незнайомі місцеві терміни, такі як “genell” [9].

Діалекти зазвичай регіональні, і Сток-он-Трент не є винятком, але місто знаходиться на перетині півночі й півдня, а також сходу і заходу. Це означає, що носії Поттеріс виробили унікальний діалект без особливого зовнішнього впливу. Копіювати діалект майже неможливо, якщо людина не місцева [8].

Лінгвістичні дослідження діалектів англійської мови почалися тільки в середині XIX століття, коли виник інтерес до сільських діалектів основних європейських мов в контексті індоєвропейських досліджень. Першою помітною фігурою в англійській діалектології став Олександр Джон Елліс, а потім, трохи пізніше, Джозеф Райт. Елліс опублікував дослідження англійських діалектів, а Райт – досі популярну граматику англійської мови, складену на початку XX століття. Дослідження «Огляд англійських діалектів» спочатку під егідою Юджина Діета, а потім і Харальда Ортона, стало великою працею в галузі вивчення сільських діалектів [8, с. 74].

Класифікація сучасних англійських територіальних діалектів представляє серйозні труднощі, тому що їх межі відрізняються великою хиткістю,

а мовний стандарт все більше і більше вторгається в область розповсюдження діалектної мови. Одна з найбільш серйозних спроб була зроблена Олександром Еллісом. Вона взята за основу багатьма діалектологами. Використовуючи схему О. Елліса, сучасні англійські діалекти можна класифікувати у такий спосіб: північні діалекти, середні діалекти (або діалекти Мідленду), східні діалекти, західні діалекти, південні діалекти [8].

Професор соціолінгвістики Пітер Траджил запропонував таку класифікацію сучасних територіальних діалектів: 1) Північ – північні і центральні діалекти; 2) Південь – східні і південно-західні діалекти [9, с. 183].

Якщо урахувати ці дослідження лінгвістів, то британські діалекти можна умовно поділити на північний, центральний і південний.

До групи західно-англійських діалектів належить відома говірка гончарів – Поттеріс. Цей діалект поширюється на території західно-центральної частини Англії (Західний Мідлендс) на території Стаффордширського графства. Найбільшим містом графства є Сток-он-Трент. В ньому та навколо нього розповсюджений діалект Поттеріс.

Історія Сток-он-Трент – це в основному історія спільноти гончарів, чия майстерність та ділова приналежність протягом двох століть зробила місто дванадцятим найбільшим містом Великобританії та розширила його репутацію в галузі кераміки далеко за межі Британії [10].

Сток-он-Трент – це назва об'єднання шести знаменитих містечок гончарів. Інші п'ять містечок називалися Бурслем, Фентон, Хенлі, Лонгтон і Тунсталл.

Посилена індустріалізація XVIII і особливо XIX століть забезпечила нові ремесла та технології, які були наслідком введення до лексики робітників району Сток-он-Трент нових слів. Робочий клас – це значною мірою неосвічене населення, тому вони створили власні правила вимови для простоти використання слів та для навчання. Це явище властиве для носіїв діалекту Поттеріс.

У лексиці Поттеріс існує багато унікальних слів. Наприклад, “blunger”, “saggar”, “jomuk”, “lobby” та “ewster” були дуже поширеними саме на територіях розповсюдження діалекту Поттеріс. Вони були зібрані впродовж життя гончарів та їх роботи на фабриках. Одні слова були специфічні для певного виробництва, інші – більш загальніші. Деякі варіювалися від фабрики до фабрики та від північного Тунстала до південного Лонгтона. Деякі з них були формальні, а деякі – відображали

ті унікальні сторони життя носіїв Поттеріс. Певні слова втрачали своє значення та зникали з усного мовлення в міру закриття фабрик або зміни методів виготовлення [9].

“Potbank” є чи не найважливішим словом у Поттеріс, що означає гончарний завод. Вся гончарна промисловість концентрувалася на цих фабриках. Вони представляють собою великі споруди у вигляді пляшок із цегли. Це гончарні печі, які зазвичай досить високі, щоб їх було легко побачити над рядами котеджних будинків. Потбанки представляють саме серце і душу територій Сток-он-Тренту [11].

Слово “saggar” означає ємність для гончарних виробів, яку використовували під час випалу для захисту предметів від пошкоджень полум'ям, золою та корозійними газами. Вона виготовлялася з грубої місцевої глини, яка називається саггарним мергелем, вручну в різних формах та розмірах. Слово “saggar” може походити від слова “safeguard” [11].

Те, що на одних територіях називається “stew”, в інших називається “hotpot”, то у Поттеріс – це “lobby”. Це слово означало ситний та легкий суп з морквою, пастернаком, картоплею, цибулею та м'ясом. М'ясо могло бути бараниною, якщо гончарі з півночі, або яловичиною, якщо вони жили на півдні [11].

Слова “jigger” та “jollier” обидва означають як професію, так і обладнання. “Jigger” – це обладнання, яке використовує джиггер у роботі з тарілками та блюдами. А “jollier” – це обладнання, яке використовується у професії джолієра для створення чашок або горщиків [11].

Слово “sneyped”, або “sneeped” має одне й те саме значення. Його можна вимовляти, як забажає мовець. Це слово означає «ображений», «засмучений» [11].

“Blunger” – це змішувальні ємності для підготовки гончарного виробу. Зазвичай вони представлені у формі шестикутника, що сприяє гарному змішуванню інгредієнтів. Внутрішньо складається з центрального вала з прикріпленими веслами, які обертаються із високою швидкістю для ретельного змішування [11].

Слово “jomuk” означає мийку особливого розміру, виготовлену з вогнетривкої глини. Її використовують на кухні, у пральнях та комерційних приміщеннях на фабриках [11].

“Ewster”, або іноді “yewster”, або “ooster”, або “ouster” – це печена зола, що утворюється на внутрішніх сторонах печей у потбанках, яка знаходилася в основному в печах неповного обпалення

(biscuit ovens) або у печах повного обпалення (glost ovens). З'являється вона через неякісну палючу речовину [11].

Коли гончарна промисловість була в зародковому стані, багато людей говорили з біблійними посиленнями, такими як “thee”, “thou”, “shalt”. Для Поттеріс це не є чимсь незвичайним, наразі в діалекті залишилася значна частина застарілих форм. “Dust ‘aer?” спочатку було “Dooest thou hear?” та “Coss do eet?” – “Canst thou do it?”. Ці форми є застарілими, але вони все ще існують у діалекті на сьогоднішній день. Це може свідчити про те, що Поттеріс має тісніші зв'язки з “olde Englishe”, ніж більшість регіонів [11].

Вчені англійської мови стверджують, що діалект Поттеріс все ще зберігає багато характеристик, пов'язаних із англосаксонською давньоанглійською мовою. Наприклад, якщо взяти слово “nesh”, що означає м'який, ніжний і той, хто не переносить холод, то воно походить від ранньої англійської мови “nesc, nescenes”. Так само, як слово “slat”, що означає кидати, походить від старої англійської “slath”.

Найвідомішою рисою північного стаффордширського діалекту є загальне використання слова “duck” як привітання. Воно походить від саксонського слова “ducas”, яке означало вираження пошани. Він також схожий на середньоанглійське “duc”, що означає «лідер», та звідки ж походить титул “Duke”. У «Сні літньої ночі» Вільям Шекспір вжив словосполучення “O dainty Duche: O Deere!” як знак прихильності. Таке використання “duck” як привітання не є чимсь незвичайним у Поттеріс, бо на їх територіях це слово використовується найчастіше. Але таке привітання використовується також і в Дербіширі, Нот-

тінгемі, Ворикширі та Чорній країні. У Йоркширі основний термін привітання – “luv”, але в Дербіширі, який знаходиться близько до кордону Йоркшира, основна форма привітання – “Eu up mi duck” [11].

У багатьох діалектах є слова, які є унікальними для певної місцевості, і людина, яка знаходиться поза цією областю, може не знати, що означає це слово, якщо воно використовується ізольовано. Привітання “duck” можна розглядати як один із прикладів. Ще одне слово, яке, здається, є унікальним для Поттеріс, – це “surty”, що означає друг. Воно походить від застарілої форми “sir”, яка використовується як форма привітання, наприклад, “Good day sir”, до якої додався ще один склад при використанні в загальних розмовах. “Clemmed”, що означає голодний, походить від аналогічного звучання норвезького слова, що означає “press”, “squeeze” або “to pinch”, щоб описати, які відчуття присутні при голоді або голодуванні. Воно вживалося в загальній розмові, щоб позначати «голодний», але його значною мірою витіснили “starving” або “famished” [10].

Лексичний запас діалекту доволі цікаво і повно подано в електронному словнику [11].

**Висновки.** Історія і сучасний стан англійської мови характеризується сусідством і постійним взаємовпливом літературної мови і низки діалектів. Одним з них є професійно-територіальний діалект Поттеріс. Цей діалект використовували переважно гончари, які жили і працювали в містечку Сток-он-Трент. Цей діалект має свої лексичні особливості, які переважно визначаються професійною приналежністю його носіїв. Перспективою дослідження є аналіз фонетичних особливостей діалекту Поттеріс.

#### Список літератури:

1. Гриценко П. Ю. *Діалектологія. Українська мова. Енциклопедія*. Київ, 2004.
2. Єрмоленко С. Я. *Сучасна літературна мова і діалекти*. Електронний ресурс: <http://kulturomovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine6-2.pdf>
3. Кобилянський Б. В. *Діалект і літературна мова*. Київ: Вища школа, 1960.
4. Ставицька Л. *Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація мови*. Київ: Критика, 2005.
5. Франко І. Я. *Літературна мова і діалекти*. Т. 37. Київ: Наукова думка, 1982.
6. Birks, Steven The history of the Potteries dialect. BBC Stoke & Staffordshire-Voices. BBC, September 24, 2014. [http://www.bbc.co.uk/stoke/voices2005/features/steve\\_birks.shtml](http://www.bbc.co.uk/stoke/voices2005/features/steve_birks.shtml) 23
7. Britain D. and Trudgill P. *New Dialect Formation And Contact Induced Reallocation: Three Case Studies From The English Fens*. International Journal of English 178, 2005. [revistas.um.es/ijes/article/download/47951/45931](http://revistas.um.es/ijes/article/download/47951/45931)
8. Ellis A. J. *On early English Pronunciation*. London: Trübner & Co., 1869–1886.
9. Pointon, Graham *The Potteries Phonology*. London: Linguism (2013). Електронний ресурс: <http://www.linguism.co.uk/language/potteries-phonology>
10. Salt, Kevin. *A Brief History of the Potteries Accent and Dialect*. Електронний ресурс: <http://www.kevinsalt.co.uk/44011491732>

11. The Potbank Dictionary. *The British Library* (1976). Електронний ресурс: <https://potbankdictionary.blogspot.com/33>

### **Panchenko O.I. POTTERIES DIALECT AND ITS LEXICO-SEMANTIC FEATURES**

*The article deals with the problem of studying the dialect palette of the English language. This problem is relevant, because the rich historical past of Great Britain provides an extensive background for studying the language, and particularly its dialects. Linguistic dialect features make it possible to study the development of the meaning of words in the whole language. As a theoretical basis for scientific research, the analysis of the philological works of famous writers, translators and linguists, such as Alan Povey, John R. R. Tolkien, John Ward, Simeon Shaw, Steve Birks, etc. was carried out. The aim of the article is to briefly outline the history and modernity of the Pottery dialect and analyze the features of its lexical composition. The relevance of this task lies in the fact that the Potteries dialect has a large number of features that are still worthy of attention and are interesting for study and research in modern linguistics. The dialect is an objective component of the national language, has a more limited scope of use than the literary language, and functions mainly in oral implementation. Scientists distinguish two types of dialects - territorial, or geographical, and social. There are a large number of territorial dialects in Britain, which have an interesting history of formation. They are conventionally divided into three groups: northern, southern and central. The central region contains the largest number of dialects and dialects. Among them is the Potteris dialect, which is widespread in the west of the central region of England, in the potters' community. There are many unique words in the Potteris vocabulary, for example, "blunger", "saggar", "jomuk", "lobby" and "ewster". Some words were specific to a particular industry, others were more general. "Potbank" is the most important word in Pottery, meaning pottery factory. The most famous feature of the North Staffordshire dialect is the common use of the word "duck" as a greeting. Thus, the history and modern state of the English language is characterized by the proximity and constant mutual influence of the literary language and a number of dialects. One of them is the professional-territorial Pottery dialect. This dialect was used mainly by potters who lived and worked in the town of Stoke-on-Trent. This dialect has its own lexical features, which are mainly determined by the professional affiliation of its speakers.*

**Key words:** dialect, sociolect, Potteries, vocabulary, literary language.